

מסורת הש"ס עם הוספות

(ל לעילוי: 3.) [תוספתא פרק 3, ג] [סנהדרין דף נג:]; 7.) [תוספתא סס]; ה) [פרה סוף פי"ג]; ו) לעיל ד. 1.) עיין חולין פג., 8.) מצודע מכילתא דבאים פרק ח, ט) עב: עג., י) ויקרא טו לב, כ) עי"ש פרשת חקת פס' ז בסוף הפסוק והזהו הסהור ובעמק הנצי"ב שם ד"ה ח' ט' י' מנין, ל) דפרקין ה"ה ע"ש, במדבר יט יח, ט) [ועי' חס' יצמות מו: ד"ה דלחין]; 8.) שבת קכא: יומא פח., ט) בראשית יז יב, 9.) [סנהדרין לז: ועי' תוספות סס ד"ה דכתיב וצח' מו"ק ח. ד"ה נפקא ומס' זמנים קיו. ד"ה וסמורא]; 5.) קידושין כט., ק) בראשית כא ד, ל) נדרים לא.; ט) [יצמות עג:]; 6.) [ועי' חס' יצמות עג: ד"ה אין ומס' קידושין כט. ד"ה אומן].

תורה אור השלם

הגהות הב"ח

א) גמ' לא מצי טעלה משום דכתיב כל: ב) תוס' ד"ה ולא טועלין וכו' הוצו והוצה וטמא מת טובלין כדרכן ציוס הכפורים ר' יוסי אומר:

תורה אור השלם

א) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: [דברים ג ד]

ב) וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ: [דברים ג ו]

ג) וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים בְּכָל יוֹרֵד וְדוֹר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וְעִיר וְיָמֵי הַפְּגִימִים הָאֵלֶּה לֹא יַעֲבֹרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזָכָרָם לֹא יִסּוּף מְזַרְעָם: [אסתר ח, כח]

ד) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשָׂר עֲרֻלָּתוֹ: [ויקרא יב, ג]

ה) וְהָיָה הַסֹּהֵר עַל הַטָּמֵא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְחָטְאוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וּבְכֶם בְּגָדָיו וְרַחֲצָן בַּמַּיִם וְסָהַר בְּעָרְבֵי: [במדבר יט, יט]

ו) זֹאת תּוֹרַת הַזֵּב וְאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שְׂכָבֶת זָרַע לְמִמָּוָה בָּהּ: [ויקרא טו, לב]

ז) כָּל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עִלּוֹ כָּל יָמֵי זוֹכֶה בְּמִשְׁכָּב נִדְתָּה וְהָיָה לָּהּ וְכָל הַגָּלִי אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עִלּוֹ טָמֵא וְהָיָה בְּטָמְאֹת נִדְתָּה: [ויקרא טו, כו]

חשק שלמה

על רבינו חננאל

א) עי' נדה עב. וצמנה טעלה ציוס שלחתינו כו' וי"ע:

הקורא למפרע

לְעוֹלָם ר' יהודה. ואפי' לכתחילה מכשיר ומתני' רצי יוסי היא ואפי' דיעבד לא: והאי. דתורס לכתחילה ר' יהודה: והאי. דצרהמ"ז: דרביה. משמו של ר' אלעזר צן עזריה אמרה שצריך להשמיע והאי ליטנא משמע לכתחילה חזל דיעבד

לאשמועינן הא פלוגמא דר' יהודה

ור"מ: אפי' תימא ר' יהודה. דאמר צק"ש ינא דיעבד אין לכתחילה לא ומתני' נמי לכתחילה הוא דפסלה למרש ור' יהודה היא והך דזרכת המזון נמי ר' יהודה היא ודקשיא לך הא דיהודה צריה דר' שמעון צן פזי מני לא ר' יהודה ולא ר' יוסי ר"מ היא דמכשר לכתחילה: מן המתיר. ר' יהודה שקרית לפניו הוא המתיר את הקטן ואין לך להציא ראייה ממנו שהרי רצים חולקין עליו: **במתני'** **ולא טובליין**. משיגיע שציעי לזב ולטמא מת אין אומרים משחטיכה צניסות שציעי רחוי לטבול אע"ג דלילה תחילת יום היא" הכא יום צעינן חזל משעצר היום מותר לטבול צלילה וצגמרא יליף לה לכולהו: וכן שומרת יום בנגד יום. צגמרא מפרש מאי שנא דנקט להא תו צאנפי נפשה הא תנא ליה אין טובלין: ^[1] עד הנץ החמה. שינא מספק לילה: ובוֹלֵן שַׁעֲשׂו בּוֹ. דמעלות השחר יממא הוא חזל לפי שאין הכל נקיאין צו נרימין להמתין עד הנץ החמה: **גמ'** **כי קתני**. עד שמהא הנץ החמה: אדיום. אקרייה שניה וקאמר שיהא של יום ציוס: ואיתקש **טבילתה**. דכתיב צסיפיה ורחץ צמים וה"ה לזב וזה: ה"ג פשיטא מאי שנא שומרת יום כנגד יום כו': שומרת יום נדה נכנסין י"א יום הקרויין ימי וצה שאס תראה צהן ג' ימים רלופין הרי היא וצה וטעונה ספירת שצעה וקרצן ואס תראה יום אחד שומרת יום למחרת" וטובלת ומקראי יליף לה צתורת כהנים" ומייתי לה צשמעתא צתרייתא דמסכת נדה" ^[2]: תיהוי. הך ראייה" של וצה כראיה ראשונה של זב דאיתקש לצעל קרי דכתיב" זאת תורת הזב ואשר תנא ממנו שכצת זרע חדא וצה כתיב הכא והיינו ראייה ראשונה ואשר תנא ממנו שכצת זרע היינו צעל קרי: משום דכתיב יהיה גרסינן. כל ימי וזב טומאתה" ^[3] כמשכצ נדמה יהיה לה והך קרא צראיית שומרת יום כנגד יום קאי מרצי כל ימי דרשינן לה צמסכת נדה (דף עג.)

ואמרין התס יהיה לה מלמד שסופרת אחד לאחד קנת מיס המחרת הלכך צלילה מיהת תטבול דעצדה קנת שימור: ועכשיו הוא טבול צשמיני אין זו טבילה צומנה ולא דחיא יום קמ"ל הכפורים וי"ל שקיצל ההואה מקטן או צשווג או שעצר והזה: **דכתיב** **וביום השמיני ימול**. קשיא דצפרק ר' אליעזר אומר אס לא הציא (שצת דף קלצ ושס) דריש האי קרא לומר אפילו צשצת ומצן שמונת ימים" ^[4] דריש ולא צלילה ותניא התס כוותיה דרצי יוחנן וי"ל דהכא מייתי דדרשה הפשוטה יותר כראיית נגעיס" ^[5] והקשה ה"ר אפרים כיון דמילה אינה צלילה אס כן הוא מלות עשה שהזמן גרמא שהנשים פטורות ממנה" ^[6] וא"כ קשיא למה לי צפ"ק דקדושין (דף כט. ושס) קרא דאותו" ^[7] לומר דאשה אינה חייצת למול תיפוק ליה דמלות עשה שהזמן גרמא היא וי"ל דאי לאו אותו הוה אמנינא דהאי דנשים פטורות ממלות עשה שהזמן גרמא היינו היכא דליכא כרת דומיא דמנא ושמחה והקהל" ^[8] דלית צהו כרת ומנייהו ממעטינן נשים חזל מילה שיש צה כרת ונכרתו עליה שלש עשרה צריתות" ^[9] הוה אמנינא דמחיצ צהו נשים למול את צנייהו קמ"ל אותו דלא אי נמי למילה שלא צומנה וכמאן דאמר" ^[10] דנוהגין" ^[11] צין ציוס צין צלילה" ^[12]:

מאי שנא שומרת יום בנגד יום וכו'. אי ולא טובלין דלעיל מיירי צטצלת אדס אחי שפיר דצעי מאי שנא שהזכיר צפני עצמה חזל אי איירי צטצלת חוזב צריך לפרש הכי מאי שנא שהזכיר שומרת יום לומר שהיא ציוס מכל שאר חיצי טצילות:

פרק שני מגילה

ב.

וְלֹא **טובליין** וְלֹא מוֹזִין אֲדָא בּוֹיָם. קשיא דהתנן צמסכת פרה (פי"צ משנה י"א) אין טובלין האוזב צלילה ומזין ציוס חזל הוא עצמו טבול צלילה ומזין עליו ציוס והכא אמרינן דצריך לטבול ציוס ופר"ת דשתי טצילות הן אחת לפני ההואה כדי לקצל ההואה ואותה הוא צלילה דחתנן צמסכת יצמות" ^[1] (דף מו:) ואחת לאחר ההואה והיינו ה היא דכתיבא צקרא וה היא הוא ציממא והכי נמי משמע פי"צ דכריתות (דף ט.) דליכא טצילה לפני ההואה דקאמרינן מה אצותיכס לא נכנסו לצרית חלא צמילה וטצילה והרנאת דמים והרנאת דמים נפקא לן מויזרוק את הדס וטצילה נפקא לן משום דגמיירי דאין הואה צנא טצילה לפנייה כדי לקצל ההואה והואת פרה צמקוס אותה הואה עומדת ואס כן צריך טצילה לפנייה ^[2] וגס צריך טצילה לאחריה דהא צספרי" ^[3] קתני שאס הקדים טצילה להואה לא עשה ולא כלום חלמא שיש טצילה לאחר הואה דמשמע התס ואחת קודס ההואה דמשמע צכריתות וצכמה מקומות צגמרתנו שמוזכר טצילה לפני ההואה ומ"מ קשה הכא צאחיה טצילה מיירי אי צטצילה דלפני ההואה דמשמע ליטנא דנקט טובלין צרישא אס כן הוא אפילו צלילה דצפרישית ואי מיירי צאותה שלחחר הואה מאי איריא משום דאיתקש להואה תיפוק ליה משום דהוא לאחר ההואה ואינה חלא ציוס ולמעוטי לילה שלחחר ההואה דהיינו ליל שמיני לא אינטרין דכיון דעצר שציעי פשיטא דמותר לטבול צכל עת שירנא וגס רש"י פירש כן דמשעצר היום מותר לטבול צלילה לכך נראה כפירוש ריב"א דהכא מיירי צטצילת חוזב דהוא ציממא דחתנן צמסכת [פרה סס] ולהכי נקט טובלין ואח"כ מוזין וה"כ משמע צירושלמי" ^[4] דמייתי קרא דוטצל והוה" ^[5] למדרשא דאתקש טצילה להואה והיינו טצילת חוזב" ^[6] ומיהו קשה לר"י דהא אמר צסליה מסכת יומא (דף פח.) הוצ והוצה וטמא מת (צ) טצילתן ציוס" ^[7] ר' יוסי אומר מן המנחה ולמעלה לא יטבול פירוש אחר שהתפלל תפלת המנחה דתפילת נעילה יכול הוא לאומרה צלילה ופשיטא דהיינו ציוס שלחחר ההואה ^[8] דאי לפני ההואה היאך מותר לטבול ציוס הכפורים אי משום דטצילה צומנה מנאה" ^[9] מכל מקוס ההואה הוא שצות דאמר פרק חלו דצרים לעשות ואס תפרש שהוה מאתמול ועכשיו הוא טבול צשמיני אין זו טבילה צומנה ולא דחיא יום קמ"ל הכפורים וי"ל שקיצל ההואה מקטן או צשווג או שעצר והזה: דריש האי קרא לומר אפילו צשצת מייתי דדרשה הפשוטה יותר כראיית נגעיס" ^[10] ואין מביאין ראייה מן המתיר. וקי"ל כלישנא בתרא דרב יוסף דאמר [בברכות טז] מחלוקת בק"ש אבל בשאר מצות דברי הכל יצא. ואמר רב חסדא אי"ר שילא הלכתא כר' יהודה ועוד אמר הלכתא כר' יהודה שאמר משום ר' אליעזר בן עזריה הלכך לכתחלה לא מוקמינן חרש מדבר

תניא א"ר א"ר קטן הייתי וקראתיה למעלה מרבי יהודה כו' אמרו חדא דקטן היית ואין עדות מקטן. ועוד ר' יהודה שקראת למעלה ממנו ואין מביאין ראייה מן המתיר. וקי"ל כלישנא בתרא דרב יוסף דאמר [בברכות טז] מחלוקת בק"ש אבל בשאר מצות דברי הכל יצא. ואמר רב חסדא אי"ר שילא הלכתא כר' יהודה ועוד אמר הלכתא כר' יהודה שאמר משום ר' אליעזר בן עזריה הלכך לכתחלה לא מוקמינן חרש מדבר

מאי שנא שומרת יום בנגד יום וכו'. אי ולא טובלין דלעיל מיירי צטצלת אדס אחי שפיר דצעי מאי שנא שהזכיר צפני עצמה חזל אי איירי צטצלת חוזב צריך לפרש הכי מאי שנא שהזכיר שומרת יום לומר שהיא ציוס מכל שאר חיצי טצילות: **ספירה**

עין משפט

גר מצוה

לֹא א טוֹשֵׁעַ אִם סֵימֵן מִרְפוּ סַעֲיָף אֶ:
לֹא ב מִי' פִּי"א מִהִלְכוֹת מִלְּהָ הִלְכָּה ח סֵמֵן עֲשִׂין כַּח טוֹשֵׁעַ יִיד סִי רִסָּצ סַעֲיָף אֶ:
לֹא ג מִי' פִּי"א מִהִלְכוֹת מִקּוּלוֹת הִלְכָּה ו סֵמֵן עֲשִׂין רַמַּח:
לֹא ד מִי' פִּי"א מִהִלְ פֶּרֶה אֶדוּמָה הִלְכָּה א סֵמֵן עֲשִׂין רִלְגַּ:
כ ה מִי' פִּי"ו מִהִלְכוֹת אֶסוּרִי צִלְּהָ הִלְכָּה ט סֵמֵן לֶאֱוִין קִילָּ עֲשִׂין רַמָּג טוֹר יִיד סֵימֵן קִפָּג:

גליון הש"ס

גליון הש"ס

חוס' ד"ה וְלֹא טוֹבִלִּין וכו' וגם צרי' מביישה לאחריה. עי' מגילה דף כג ע"א חס' ד"ה עשאוהו: בא"ד דאי לפני ההואה היואך מותר לטבול ביוה"כ. עי' שצת דף קיא ע"א חוס' ד"ה לא ס"ד:

הגהות וציונים

הגהות וציונים

א] בכת"י נוסף ומתני' ר' יוסי. ועיין רש"י ומהרש"א: ב] [צ"ל תניא] (גליון). וכ"ה בכת"י: ג] בתוספתא איתא וקריתיה לפני רבי טרפקן. וכן בסמוך וקריתיה לפני רבי יהודה: ד] "וכו" מיותר וליאת בכת"י (דק"ס): ה] בכת"י על הטמא ביום השלישי וביום השביעי (ונשמט בדפוס בשגגה, דק"ס): ו] לכאן שיך הדבור שלהלן בגמ' "שומרת יום" (וכ"ה ברש"י שבר"ף): ז] בכת"י יום המחרת מקצתו וטובלת: ח] בכת"י נוסף **ראשונה: ט]** צ"ל כל ימי זובה כמשכב וכו' (רש"י): י] צ"ל כדי לקבל ההזאה כדאמרינן במסכת יבמות ואותה היא ביילה ואחת לאחר וכו' (רש"י, ועי' פנ"י): כ] יש להוסיף בעצ קרי טובל והולך כל היום כולו (עיי"ש, ביומא ובשבת קכא ע"א, הגר"ש מדעסריא): ל] עי' סוגיא דקידושין לר-לה, דבהנך ג' מצות נשים חייבות אלא דהוו ג' כתובים הבאים כאחד: מ] צ"ל דנוהגת (באה"מ):

ליקוטי רש"י

[נדפס בסוף המסכת]

רבינו חננאל

תניא א"ר א"ר קטן הייתי וקראתיה למעלה מרבי יהודה כו' אמרו חדא דקטן היית ואין עדות מקטן. ועוד ר' יהודה שקראת למעלה ממנו ואין מביאין ראייה מן המתיר. וקי"ל כלישנא בתרא דרב יוסף דאמר [בברכות טז] מחלוקת בק"ש אבל בשאר מצות דברי הכל יצא. ואמר רב חסדא אי"ר שילא הלכתא כר' יהודה ועוד אמר הלכתא כר' יהודה שאמר משום ר' אליעזר בן עזריה הלכך לכתחלה לא מוקמינן חרש מדבר

ואינו שומע למפרס על שמע ולברך ברכת המזון ואי עבד שפיר דמי: ירושלמי ר' יוסי אומר כתיב והאזנת למצותיו השמע לאזניך מה שאתה מוצא מפין בר קפרא אמר צריך לקרותה בפני הנשים והקטנים שאף הם היו בספק נפשות. אין קורין את המגלה אלא ביום שנאמר והימים האלה נזכרים ונעשים וגו' ביום ולא בלילה והני מילי בקריאה של יום כדקתני ולשנותה ביום. ולא מוהלין דכתיב וביום השמיני ימול. ולא טובלין ולא מוזין דכתיב והזה הסהור על הטמא ביום השלישי ואתקש טבילה להזאה שנאמר והזה ורחץ אלו כולן. וכן שומרת יום כנגד יום כגון שראתה בי"א יום שבין נדה לנדה שהן ימי זיבה [יום א'] הדין לישב שלא תגע בדבר ולא תטהר למחר יום ב' ואם לא ראתה בו דם טובלת ביום ג' א' לראייתה משתנץ החמה וטהורה אבל קודם שתנץ החמה לא: ירושלמי כל חיביי טבילות טבילתן ביום נדה ויולדת טבילתן בלילה נדה שעבר זמנה פירוש אחר ז' ימים לנדה דאורייתא או אחרי ז' נקיים (וספק זובה) [לזובה] טובלת בין ביום בין בלילה. דרש ר' חייא בר בא לצודיא נדה שעבר זמנה טובלת אפילו ביום תמן אמרו אפילו עובר זמנה לא מפני חמותה ומפני כלתה אשה משל בית רבותינו ראוה טובלת כדרכה ביום ואמרו עוברת זמן היתה. נדה